

האליבי הגדול

כל שיחה עם פקידי הממשלה האמריקאית, גילה לא מכבר דיפלומט ישראלי בכיר בחשינגטון, הם מצטיינים את על המישור. במשרד-החוץ האמריקאי, והו עכשיו העיתון הישראלי המתורגם ביותר.
מה גרם לקירבה מזוהה זו בין מוקד הקאפיטליזם האמריקאי ומבצר המארכסיזם הישראלי?
סיבה פשוטה ביותר: "על המישור" הוא כיום העיתון הישראלי היחיד (מלבד עתוני ר"ק"ח) הדוגל בהחזרת הגדה למלך חופיין, שהוא עמוד-התווך של המערך האמריקאי במרחב.

כדברי האימרה האנגלית: הפוליטיקה, כמו האהבה, מזומנת יחד במיטה אחת את הייצורים המשונים ביותר.

יערי תומך בחוסיין

שבוע פירסמה התעודה המדינית של מפ"ם סוף-סוף את „תוכנית השלום שלה. עם קום המדינה, דגלה מפ"ם ברעיון של פדרציה של ישראל ומדינה פלסטינית.

כמה מראשי המפלגה הרחבה (שכללה אז גם את ד"ר משה שנה, יגאל אלון ויצחק שדה) סברו אפילו שכדאי להפעיל את צה"ל לשם כיבוש הגדה הי מערבית, כדי להקים בה את המדינה הי פלסטינית.

ההוגה העיקרי ברעיון הי מדינה הפלסטינית והפרוצד יר של ארץ-ישראל היה אה רון כהן, איש שער-העמקים, המומחה מס' 1 של המפלגה לעניינים ערביים.

בינתיים הסתכן כהן ב פרשת משפטי-הריגול הי מפורסם, והשפעתו בצמרת מפ"ם ירדה לנקודת-האפס. ב-1961 קיבלה מפ"ם הי מצומקת תוכנית-שלום חדשה, שסתרה את הראשונה. עיקרה: אוריינטציה על ירדן.

כדי להצדיק את המעבר מן הקצה האחד לקצה השני, נקבע אז כי מדינת ירדן היא המגלמת את ישות האומה הערבית הפלסטינית — טענה הלקוחה ממישנתו של חוסיין.

אחרי מלחמת-ששת-הימים, היה נדמה לרנע כאילו תחזור מפ"ם לתוכניתה המקורית, שנעשתה עתה אקטואלית ביותר. אולם מפ"ם אינה מפלגה גמישה, המשתנה עם המציאות. בראשה עומדים מנהיגים קשישים, שלא התחלפו במשך קרוב לחמישים שנה. הם התעקשו לשמור על התוכנית משנת 1961, אפילו כאשר משה דיין, שקיבל את תיקי-הבטחון בהסכמת מפ"ם, החל (זמנית) מדבר על פדרציה.

תוכנית-השלום שנתקבלה השבוע אינה, למעשה, אלא ניסיון להתאים את תוכנית-1961 למציאות הנוכחית. ניסיון זה הוליד את אחד המיסמכים המוזרים ביותר בתולדות המדינה.

סיפוח עזה, החזקת סיני וגולן

לפי פוריה ומצריים נוקטת התוכנית בקו בלתי מתפשר. מהן נדרשת, למעשה, כניעה ללא-תנאי. בהתאם לזרישת קיבוצי השומר-הצעיר בגבול הצפוני,

תובעת מפ"ם „לפרו" את הרמה הסורית. אך למונח „פירו" ניתן פירוש חדש: „עמדות-מגן" ישראליות תישארנה ברמת הגולן. לא נאמר בפירוש אם הכוונה למוצבים צבאיים, להיאחזויות נח"ל או לקיבוצים.

פירוש הדבר, למעשה: סיפוח הרמה הסורית למדינה, בצורה זו או אחרת.

רק אדם תמים יכול להאמין שיש סיכוי כלשהו לכך שסוריה תסכים לשלום בתנאים כאלה (או בכל תנאי אחר). דמשק רחוקה מלהכיר בקיום ישראל אפילו בגבולות הקודמים.

לגבי סוריה הפתרון הוא: המשך המלחמה, תוך סיפוח בלתי-רשמי של הרמה לישראל.

הוא הדין לגבי מצריים. תוכנית מפ"ם תובעת ממצריים להכיר בקיום ישראל ולהסכים לשלום רשמי עימה, בתנאים הבאים:

- סיפוח רצועת-עזה לישראל,
- שיט ישראלי חופשי במיצרי-טיראן ובתעלת-סואץ,
- פירוק מידבר-סיני, כדי להסיר „אחת ולתמיד" את האיום המיצרי על גבול ישראל.

חוץ מקבוצות-טירוף קטנות, הדוגלות בסיפוח רשמי של חצי-האי סיני לישראל, אין שום גורם בישראל הנוקט בקו קיצוני יותר כלפי מצריים.

מכיוון שברור לחלוטין שאין שמץ של סיכוי שממשלה מצרית כלשהי תסכים לתנאים כאלה בעתיד הנראה לעין, פירוש הדבר, למעשה: המשך המלחמה עם מצריים, תוך סיפוח רשמי של רצועת עזה והחזקת חצי-האי.

גם מבחינה זו, לא נותר עוד הבל בין מפ"ם ובין חרות ורפי.

החזרת שכס וירחו

חידוש האמיתי של מפ"ם הוא בניזרה הירודית. **ישם מציעה מפ"ם** ברית בין ישראל והמלך חוסיין. **מה מוצע לחוסיין תמורת ברית זו?**

- לפי תוכנית מפ"ם:
- „ירושלים השלמה היא בירתה של מדינת ישראל."
- כלומר: חוסיין נדרש להכיר רישמית בסיפוח ירושלים המזרחית לישראל.**

● „תיקוני גבול הכרחיים להבטחת בטחונה של ישראל" בשאר שטחי הגדה. התוכנית לא פירטה מה הם היקפם של התיקונים, אך מתוך שיחות במפלגה ברור כי הכוונה היא לספח לישראל את אזור לטרון, את השטח שמצפון לכביש ירושלים עד רמאל-לה, את קלקיליה, את טול-כרם, את ג'נין ואולי גם שטחים בהר חברון.

כלומר: חוסיין נדרש להכיר רישמית כי ישראל, בסיפוח ירדן שלים ושטחים אלה, תמורת החזרת חלק מן הגדה, שלא יקרה דרבה יותר מאשר עי מקי-הירדן ושכם.

החזרה זו „תתאפשר" רק אחרי שחוסיין יסכים לחזרה של שיתוף-פעולה ואי-התקפה עם ישראל. תוכנית זו תתקל, בלי ספק, בהתנגדות כפולה:

● שום מיסטר ירדני לא יוכל להסכים לה, כי פירושה כניעה מוחלטת לישראל, הכרה בקיומה והסכמה להתפשי-סותה. אין שמץ של סיכוי כי המלך חוסיין יסכים לכך, או אף יוכל לחלום על הסכמה כזאת.

● שום ממשלה ישראלית לא תוכל להסכים להסדר שיאפשר שוב את הצבת הצבאות של מדינות-ערב ממערב לירדן.

● מפ"ם מציעה גם לשקם את „רוב" הפליטים בירדן, בעזרת שיתוף-פעולה עם ישראל. לא נאמר בתוכנית מה יקרה עם שאר הפליטים.

כמו בגין ופרס

רמי „תוכנית הי שלום" הם כה בלתי-מצאותיים, עד כי נדמה שהיא חוברה על כותב אחר. אם כן — מדוע מפ"ם סמת מפ"ם תוכנית שאין לה שחר של סיכוי להוביל לשלום?

אהרון כהן

הסבר אחד יכול להיות טמון בעובדה שמפ"ם היא כה קשישה, עד כי איבדה כל קשר עם המציאות ואין לה עוד מושג מה הם הלכי-הרוחות בארצות-ערב. מנהיגיה הקשישים, השולטים בה ללא הגבלה, חיים בעולם של דוקטרינות מופשטות.

אולם יש הסבר מעשי יותר: מפ"ם זקוקה דאליבי כלפי ירדניה המארכסיסטיים בארצות-המערב, מפונם של ז'אן-פול סארטר. בעזרה וישיבת בממשלת „הליכוד הלאומי" הנגדרת לדרך של סיפוח מומשי בלתי-מוצהר, עליה להוכיח שהיא עצמה מוכנה לשלום.

מי שמעיין בתוכנית בחו"ל באופן שטחי, מבלי להתעמק בפרטים, יכול לקבל את הרושם שמפ"ם דוגלת בשלום, תוך חזרת השטחים הכבושים. ואילו לחברי קיבוציה, ולשותפיה בממשלה, תוכל מפ"ם להוכיח, בצדק, כי תוכניתה מובילה לסיפוח כל השטחים האלה למדינה — חלקם למעשה, חלקם גם להלכה.

עיקר התוכנית טמון, כמובן, כמה שאין בה. אין בה זכר להגדרה עצמית לערביי הגדה. מפ"ם אינה מציעה אפילו לשאול את תושבי הגדה אם אמנם יש ברצונם לחזור לריקטורה הצבאית של המלך חוסיין. התוכנית כולה — לא זו בלבד שאינה מובילה לשלום, אלא שהיא באה לחפום את הדרך היחידה היכולה להביא לשלום.

היא באה לטרפד את רעיון הפדרציה, ואת רעיון המדינה הפלסטינית הקשורה בישראל — רעיונות שמפ"ם עצמה גיבשה אותם בגילגול קודם. כמה מאנשי מפ"ם, וביניהם אהרון כהן, עדיין נאמנים לרעיונות אלה.

מובן שאיחוד פדרטיבי של הארץ לא ייתכן אם יסופחו עזה וחלק מן הגדה לישראל, והשאר יחזור לחוסיין. שני הדברים כאחד יהפכו את ערביי פלסטין לאויבי-ניצח של ישראל, חלקם כגויים חמישי בתוכה, חלקם כפראיין פוטנציאליים מעבר לגבולה.

אילו חוברה תוכנית זו על-ידי שמעון פרס או מנחם בגין, הייתי אומר שזו התחכמות מוצלחת. אמר אחד מאנשי השמאל המפ"מי, המתנגדים לתוכנית, „הסוגריה היא שמאיר יערי מתכוון לזה ברצינות."

יעקב חזן

החזרה זו „תתאפשר" רק אחרי שחוסיין יסכים לחזרה של שיתוף-פעולה ואי-התקפה עם ישראל. תוכנית זו תתקל, בלי ספק, בהתנגדות כפולה:

על אחד הנושאים בתפקיד הסדרותי בכיר סיפרה כיצד עשה עיסקות פרטיות בכספי ציבור, וכיצד התעשר מכך, קנה וילה לו ולבניו וספור כספו בחו"ל.

על אחר סיפרה כיצד היה מרמה את חבריו ומעלים מהם את מצבה האמיתי של טעפה, כדי לחפות על עיסקות אפלות. וכך מילאה עמוד אחר עמוד בפרטים ש"הקפיצו את מזכיר ההסתדרות מכיסאו.

בסוף המכתב דרשה האלמנה המקופחת רק מעט: את כספי ההלוואה שנתנה לדוריית רעתה ברוב תמימותה, את הפרשי הרחמים מן החברה (כולם קיבלו 20 אלף ואילו אני רק 7,000 ל"י), ואת פטורי הרמאים שנתרו עדיין במישרותיהם.

השבוע יצטרך בקר להחליט אם לחקור את פרטי האשמות ולהסיק את המסקנות מכך, כפי שעשה בעיסקת הפרדסים.

לו לילה-לילה, עד שסיים את פעילותו הי ציבורית. בשנים 1953—1954 עסק בהקמת טעפה, וכעבור שנתיים נפטר.

ומה עשו חבריו בטעפה כדי לעזור לאל-מנה שהחזיקה במניותיו הם נטלו ממנה את כספי-הפיצויים והגימלאות שקיבלה, כי הלאה צמודה, והכניסו אותם לקופה. אחר כך נתנו לה רק מעט מהרחמים שקיבלו שאר החברים. ונוסף לזה העלימו ממנה דו"חות, בטענה שהיא לא מבינה בעניינים. בתחילה בלעה האלמנה את כל הסיפורים שהלעיטו אותה בהם. עד „שקראתי את העולם הזה ואת כל מה שנעשה בטעפה."

עמוד אחר עמוד. רעיה אברוצקי רתחה. תחילה פנתה אישית למנהלי טעפה, ירדני בעלה משכבר הימים, אבל אלה לא שעו לתנותיה. לכן החליטה לפנות אל מזכיר ההסתדרות. ולו גילתה הכל.

של ארבעים שנה. היתה אלמנתו של אחד מבכירי העובדים בחברה ההסתדרותית-סוכי נותית יכין-חק"ל. בעלה מרכזי, שהיה ידוע בכינויו החבר מס, היה לפני תריסר שנים ממסדי חברת הפרדסים טעפה — אותה חברה שעמדה של ההסתדרות. והנה לי פרדסים הגדולה של ההסתדרות. והנה לי אחר שמנחם ים-שחור וחבריו הועפו מכל תפקידיהם בהסתדרות בגלל אותה שערורייה (העולם הזה 1543 ואילן) מאיימת אלמנתו של אברוצקי לעורר את כל הפרשה מחדש.

„בשנת 1939 הוצעו למקס לעבוד ביכין-חק"ל בראשון-לציון", כתבה אלמנתו לבקר. ואמנם קיבל אברוצקי את ההצעה. הוא נטש את עבודתו בסלילת כבישים ובפרדסים, ועבר לתפקידו החדש.

כל אותם שנים הפסיק את פעילותו בהגנה ובמפא"י. כמעט תמיד הייתי מחכה

עצים נטעה הקרן הקיימת, אלא כמה עשרות אלפי לירות הוצאו לריק?

שערוריות

סיוע

לאלמנה

„יש נוהג הודי עתיק", כתבה השבוע חברת הסדרות ותיקה אל מזכיר ההסתדרות אהרון בקר, „לפני קורבים את האל-מנה בעוה בחיים. יחד עם בעלה המניח."

על גבי שלושה עמודי מכוונת-כתיבה כתובים בצפיפות, פירטה האלמנה רעיה אברוצקי את טענותיה והאשמותיה. והיא ידעה על מה היא סחה.

מלבד היונה חברת הסדרות כעלת ותק